

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นกฎหมายสูงสุดว่าด้วยเรื่อง การปกครองประเทศ และที่สำคัญ ภายใต้รัฐธรรมนูญเน้นในเรื่องการกระจายอำนาจ ภายใต้มาตรา 78 (3) ตามหลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศหรือระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งการกระจายอำนาจ คือ การโอนอำนาจในทางการปกครองบางอย่างจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยให้มีความเป็นอิสระพอสมควรภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยได้กำหนดบทบัญญัติในการกระจายอำนาจไว้ตามมาตรา 78(3) กล่าวคือ กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น ระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ และยังสามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 281 มาตรา 283 กล่าวคือ ให้ความอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานการเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

ปัจจุบันการเมืองท้องถิ่นของประเทศไทย เน้นมีการวิวัฒนาการทางการเมือง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำรงชีพของประชาชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นจึงถือเป็นหลักสำคัญของการเมืองท้องถิ่น และยังเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น

การกระจายอำนาจและกำหนดบทบาท อำนาจ หน้าที่ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น นอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของส่วนกลางแล้ว ยังทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนองความ

ต้องการด้านการบริการสาธารณะ และด้านอื่นๆ ของท้องถิ่น ได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยหรือเป็นอิสระไปจากรัฐ ที่สำคัญเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานหรือกิจการของท้องถิ่นโดยตรง รู้จักรับผิดชอบร่วมกัน คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล จึงเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ประกอบกับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองมีอิสระในการบริหารงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตรวจสอบการทำงานของรัฐมากขึ้น โดยเนื้อหาสาระเน้นการมีสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยตรงของประชาชนสอดคล้องกับหลักในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น มีความสำคัญในการพัฒนาระบบการเมืองไปสู่การเป็นประชาธิปไตย โดยหมายถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนตามสิทธิที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (จันทนา สุทธิจารี. 2548 : 1)

การจัดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปตาม

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตลอดระยะเวลาแห่งการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งปัจจุบันรัฐธรรมนูญจะเน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองภาคประชาชน ซึ่งในปัญหาและอุปสรรคนั้นมีดังนี้ คือ การที่ประชาชนไม่กระตือรือร้นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทางการเมือง ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งท้องถิ่นและการปกครองในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยถือโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายโดยตรง เนื่องจากมีความสนใจเรื่องการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้งและการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นทำได้ยากและทำได้เพียงระยะเวลาอันสั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเสมือนถูกจำกัดสิทธิ การปกครองระบอบประชาธิปไตยของท้องถิ่นจึงไม่เป็นประชาธิปไตย

องค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง อำเภอนองที่ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลนุกระสัง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2539 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อดำเนินภารกิจตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง คือ การพัฒนาท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่และตามที่กฎหมายกำหนด การส่งเสริมการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองนั้นมีความสำคัญในการพัฒนาระบบการเมืองไปสู่การเป็นประชาธิปไตย การเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงมีความสำคัญมาก โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคนั้น มีดังนี้ คือ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งของท้องถิ่น ประชาชนไม่กระตือรือร้นในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทางปกครอง และการปกครองในระดับท้องถิ่น เนื่องจากมีความสนใจเรื่องการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (ศูนย์ประสานงานการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง. 2556 : ตุลาคม)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง อำเภอนองที่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีความมุ่งหวังว่าผลการศึกษาวิจัย จะเป็นข้อมูลสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง ในการที่จะส่งเสริมแรงจูงใจและประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการเลือกตั้ง ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้การบริหารงานและดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพเจริญก้าวหน้า อันจะเป็นประโยชน์กับประชาชนและชุมชนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง อำเภอนองที่ จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้เราทราบถึงการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง อำเภอนองที่ จังหวัดบุรีรัมย์

2. เป็นสารสนเทศในการนำไปวางแผนพัฒนา ปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชน เกี่ยวกับการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น อันเป็นพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ มี 3 ด้าน โดยบูรณาการจาก แนวคิดของ สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2546 : 34) คือ ด้านการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ด้านการเมืองการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล นุกระสัง อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 10 หมู่บ้าน จำนวน 4,667 คน (สำนักงานทะเบียน อำเภอนองกี่. 2555 : สิงหาคม)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 146) จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปยังหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความหมายของคำศัพท์ต่างๆที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงให้คำนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาท การกระทำและการปฏิบัติกิจกรรมของประชาชน ในท้องถิ่นที่แสดงออกทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินงานสาธารณะขององค์การบริหารส่วน ตำบล

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง และการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดให้ และกระทำด้วยความสมัครใจ ในการกระทำนั้นมียุทธพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

3. การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนได้กระทำกิจกรรมทางการเมืองการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการรณรงค์และประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง หมายถึง การได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการติดตามการรณรงค์การเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์ การหาเสียงเลือกตั้ง และการชักชวนให้บุคคลอื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3.2 ด้านการเมืองการเลือกตั้ง หมายถึง การได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การแนะนำให้ผู้อื่นลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือด้านอื่นๆ เช่น การบริจาคเงิน สิ่งของ และมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ และกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

3.3 ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง หมายถึง การได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการติดตามตรวจสอบการทำงานและพฤติกรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การติดตามดูการนับคะแนนการเลือกตั้ง การติดตามดูการประกาศผลคะแนนการเลือกตั้ง ตรวจสอบติดตามการทำงานของผู้ได้รับการเลือกตั้งของท้องถิ่น

4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง ตำบลนุกระสัง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

5. ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนุกระสัง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์